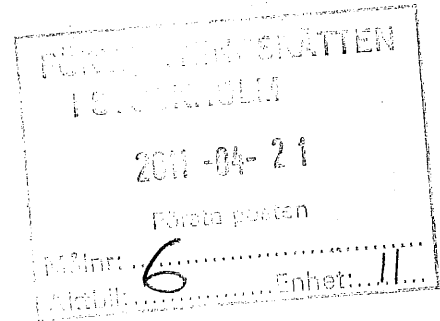

Ekerö 2011-04-20

Förvaltningsrätten i Stockholm

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

Mål nr 3264-11 Enhet 11

Jag vill med anledning av landstingsstyrelsens yttrande 2011-04-12 anföra följande.

Nytt förslag/ärende

(Bilaga 1 till yttrandet, s 2 ff)

Jag har i mitt överklagande anfört att revisorskollegiet skulle ha yttrat sig över det nya förslaget till budget. Det nya förslaget, som lades fram vid landstingsfullmäktiges sammanträde 2010-12-14 och som kollegiet enligt min mening skulle ha yttrat sig över, innebar en nedskärning av revisionens budgetberednings ursprungliga förslag om 36,7 mkr till 24,7 mkr för år 2011, d.v.s. en nedskärning med 1/3. Att sedan landstingsfullmäktige 2011-01-18 planat ut nedskärningen på tre år har ingen relevans i målet.

Revisorskollegiets skrivelse 2010-12-21 till fullmäktiges ledamöter

(Bilaga 1 till yttrandet, sid 5, näst sista stycket)

Skrivelsen ingår inte i de handlingar som sänts ut till revisionens budgetberednings sammanträde 2010-12-30 eller landstingsfullmäktiges sammanträde 2011-01-18. Skrivelsen kan alltså inte beaktas i målet.

God revisionssed

(Bilaga 1 till yttrandet, sid 5-6)

Landstingsstyrelsen anför bl a att God revisionssed är att anse som ett uttryck för kvaliteten i revisionsarbetet och att vad jag i denna del anfört saknar betydelse för målet. Jag vill i den frågan hänvisa till Sveriges Kommuner och Landstings, (SKL) skrift *God revisionssed från 2006, avsnittet 3 Grundläggande värden och förhållningssätt, delavsnitt 3.4 Öppenhet och kommunikation*. Där framgår det att revisorerna kommunicerar med uppdragsgivaren, fullmäktige, och nämnder m fl på ett sätt som bedöms ändamålsenligt. Ingen kommunikation är naturligtvis inte ändamålsenlig. Ifrågavarande avsnitt bifogas.

Misslupen felskrivning

I bilaga 1 till yttrandet, på sid 2 hänvisas, i näst sista stycket, till landstingsfullmäktiges beslut 17 januari 2011. Rätt datum är 18 januari 2011.

Övrigt

Jag hänvisar i övrigt till vad jag anfört i mitt överklagande 2011-02-12

Per Eskilsson

God Revisionsred (Del av)

i kommunal verksamhet 2006

Denna skrift dokumenterar god revisionsred i kommunal verksamhet. Med kommunal verksamhet avses den samlade verksamheten i styrelse och nämnder, i fullmäktigeberedningar, gemensamma nämnder, regionförbund och kommunalförbund och i kommunala företag. Vår uppfattning är att seden därtill är vägledande för revision i annan förenings- eller förbunds bildning mellan kommuner och/eller landsting/regioner t.ex. finansiella samordningsförbund.

Huvuddelen av texten är formulerad med fokus på granskningen i kommuner och landsting/regioner och med den terminologi som råder där. Läsaren får själv göra kopplingar och överföringar till motsvarande begrepp i andra organisationsformer – i de kommunala företagen, kommunalförbunden och de finansiella samordningsförbunden.

Läsanvisning

Skriften är en dokumentation av *faktisk god revisionsred* – de föredömliga och goda principer och tillvägagångssätt i revisionen som tillämpas 2006 i en kvalitativt representativ krets av revisorer.

På vissa områden t.ex. där en lagändring nyligen skett och en sed ännu inte utmejslats, förmedlas vad som gäller enligt lagstiftningen tillsammans med vissa *förslag till uttolkning och tillämpning*, dvs. hur en god sed på området skulle kunna gestalta sig.

Med skriften finns också en ambition att driva på utvecklingen av god revisionsred. Därför förmedlas också *förslag och visioner*. Dessa uttrycks med ord som kan, möjligen, skulle kunna, om möjligt, alternativt och bör.

God revisionsred ska läsas och användas som komplement till lagstiftningen, till lokala reglementen och andra dokument/skrifter om revision.

Innehållet utgår från den lagstiftning som gäller från 1 januari 2007 samt hur revision i kommuner och landsting genomförts 2006.

I marginalerna finns vissa *ledord*. Dessa understryker eller sammanfattar det väsentligaste innehållet i texten och syftar också till att fungera som sökord för läsaren. De ger dessutom hänvisningar till aktuell lagreglering eller andra avsnitt i skriften.

Dokumentets struktur har förändrats sedan förra utgåvan. Granskningen i kommunen respektive de kommunala företagen behandlas tillsammans, inte åtskilt. Grundläggande värden och förhållningssätt har lyfts fram i ett eget avsnitt liksom uttolkningen av de olika uppdragen.

3 Grundläggande värden och förhållningssätt

Avsnittet lyfter fram grundläggande värden och förhållningssätt i den kommunala revisionen, främst vikten av oberoende, objektivitet och saklighet för att säkra den kommunala revisionens trovärdighet och legitimitet.

3.1 Uppdrag med förtroende

Att vara revisor i en kommun är ett kommunalt förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, objektivitet och integritet granska och bedöma den verksamhet som bedrivs av styrelse, nämnder och beredningar. Kommunens revisorer är en myndighet och för den gäller vad som är fastlagt i regeringsformen om att iaktta saklighet och opartiskhet samt beakta allas likhet inför lagen.

• KL 4 kap 1 §

Den förtroendevalda revisorns kompetens består i att ha en politisk och ytterst medborgerlig förankring som grund för att granska och pröva om de uppdrag som fullmäktige demokratiskt beslutar om också genomförs.

• Politisk och medborgerlig förankring

Revisorn ansvarar för att bedriva ett väl underbyggt revisionsarbete som ger fullmäktige tillräckligt underlag för sin ansvarsprövning.

Lekmannarevisor är ett bolagsorgan, som i kommunala bolag utses av fullmäktige. Uppdraget har samma syfte och grundvalar som den kommunala revisorns, med en tydlig koppling till fullmäktige som ägare av bolaget. Motsvarande gäller för av fullmäktige utsedda revisorer i stiftelse, ekonomisk förening, ideell förening och handelsbolag.

• ABL 10 kap

3.2 Oberoende och objektivitet

Revisorerna genomför sin granskning så att den fyller fullmäktiges (motsvarande) och därmed också medborgarnas rättmätiga krav på oberoende och integritet, objektivitet och saklighet. Detta är av stor betydelse för medborgarnas tilltro till rättssäkerhet och demokrati och gäller oavsett i vilken organisationsform verksamheten bedrivs.

• Oberoende och integritet
Objektivitet och saklighet

Revisorernas *faktiska* oberoende markeras och beaktas genom valbarhets- och jävsregler.

• Avsnitt 4.2.1

Med sitt agerande i granskningen gör revisorerna sitt oberoende *synbart*.

Revisorerna slår vakt om sitt oberoende i förhållande till uppdragsgivaren och till dem som granskas, genom rätten att:

- självständigt välja vad som ska granskas,
- självständigt välja angreppssätt och sakkunniga för granskningens genomförande,
- självständigt göra analys och bedömningar och framföra dessa.

• Självständiga val och analyser

Revisorerna har var och en ansvar för att *vidmakthålla* sitt oberoende och inte låta andra direkt eller indirekt styra granskningen. Revisorerna *värnar* om sin integritet i revisionsarbetet och utövar sitt uppdrag självständigt – fristående från styrelsers, nämnders och företags beslut och verksamhet.

Revisorerna agerar inte partipolitiskt!

Revisorerna nomineras av de politiska partierna och väljs av fullmäktige, men är partipolitiskt neutrala när de utför sitt revisionsuppdrag. De granskar och prövar inte utifrån partipolitiska grundvalar, driver inte partipolitiska processer. Opartiskhet och saklighet genomsyrar agerande, bedömningar och uttalanden. Fullmäktiges uppdrag till beredningar, styrelser och nämnder är deras utgångspunkt.

Fullmäktiges uppdrag är utgångspunkten

Revisorerna är inte konsulter!

I egenskap av revisorer utför de inte uppdrag åt de organ som granskas. Att med sin granskning och sitt agerande förebygga brister och fel, stödja med synpunkter, råd och idéer och att arbeta framåtsyftande står inte i strid med revisorernas oberoende. För att revisorernas oberoende i granskningssituationen inte ska kunna ifrågasättas ansvarar de för att i sitt agerande dra en tydlig gräns till det granskade organet.

Förebyggande och framåtsyftande

Revisorerna *vårdar* löpande sitt oberoende för att tydligt upprätthålla trovärdigheten, såväl för den enskilde revisorn som för revisorerna som grupp när de samarbetar.

Revisorerna svarar själva för sin förvaltning, om inte fullmäktige bestämmer något annat.

3.3 Helhetssyn och samverkan

Revisorerna har en helhetssyn på sitt/sina revisionsuppdrag.

Självständiga KL 9 kap 7 §

Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra, men eftersträvar att samarbeta i det löpande revisionsarbetet och vid olika ställningstaganden. Revisorerna strävar efter att i enighet ta ställning i revisionsarbetet, arbeta gemensamt och samordnat utifrån god revisionssed i kommunal verksamhet.

Samarbete

Den enskilde revisorns rätt att i ett läge av oenighet kunna agera och uttrycka sin egen uppfattning kan aldrig undanröjas eller röstas bort.

Informell arbetsfördelning Avsnitt 4.1.4

För ett effektivt revisionsarbete kan revisorerna komma överens om en informell arbetsfördelning sig emellan, men varje revisor ansvarar ändå för hela granskningen och bedömningen. Varje revisor måste därför tillägna sig all väsentlig information i uppdraget.

Reglerad samverkan Avsnitt 4.1.4

Kommunens revisorer samordnar aktivt granskningsarbetet i såväl förvaltning som företag. Det sker genom ett samarbete mellan revisorer, lekmanna-revisorer, sakkunniga biträden och yrkesrevisorer – i planering, granskning och prövning. Former för samverkan och kommunikation kan behöva regleras.

3.4 Öppenhet och kommunikation

Revisorerna är en del av den offentliga verksamheten och har samma krav på tillgänglighet och insyn som andra myndigheter. Den offentliga insynen säkras genom tryckfrihetsförordningen och som myndighet omfattas revisorerna av den allmänna serviceskyldigheten i förvaltningslagen.

Revisorerna eftersträvar största möjliga öppenhet och tillgänglighet i sin granskning och kommunikation – med fullmäktige, de som granskas, medborgare och media. Denna strävan präglar tydligt revisorernas arbetssätt. Att kommunicera och skapa en bra dialog är basen för ett gott revisionsarbete. Det stärker ömsesidig kunskap och förståelse liksom revisorernas förankring och förtroende.

● Öppenhet och tillgänglighet

● Avsnitt 6.1.1

Revisorerna arbetar aktivt med sin kommunikation, analyserar behov och mål, viktiga målgrupper, metoder m.m. Revisorerna lägger fast strategi, planering och tillvägagångssätt för sin kommunikation i revisionsstrategi respektive arbetsordning.

● Strategi och planering
Avsnitt 4.1.4

Revisorerna kommunicerar med uppdragsgivaren *fullmäktige* på de sätt som bedöms ändamålsenliga. Regelbundna överläggningar med fullmäktiges presidium och gruppleddare, närvaro och information vid fullmäktiges möten, successiv skriftlig rapportering av granskningsresultat till fullmäktiges ledamöter, stående revisionspunkt på fullmäktiges dagordning, särskilt arrangerade seminarier för fullmäktige är exempel på aktiviteter som bidrar till kommunikationen med uppdragsgivaren fullmäktige.

Revisorerna kommunicerar också *med styrelsen, övriga nämnder och beredningar*.

Revisorerna håller kontakt med sina respektive *partigrupper* som nominerat revisorerna. Kontakten är viktig för att ge revisorerna underlag i sin granskning, men lika viktig för partiernas insikt och förståelse av revisionens arbete. Revisorerna är också öppna för kommunikation med de partier i fullmäktige som inte är representerade bland revisorerna. Partikontakter upprätthålls med ett förhållningssätt som inte riskerar revisorernas oberoende. Att följa det politiska livet bidrar till den förtroendevalda revisorns unika kompetens.

I all kommunikation och dialog gör revisorerna tydligt att revisionen står utanför den partipolitiska diskussionen. Det betyder att de, inte låter sig styras av särintressen, inte tar partipolitiska direktiv och hänsyn i sin granskning och bedömning.

Revisorerna strävar efter att informera kommunens *medborgare* om sin funktion, sitt uppdrag och sina granskningsresultat. De är också öppna för kontakt och dialog.

Revisorerna kommunicerar också med *media*. Förmedling av granskningsresultat, pressmeddelanden och presskonferenser är metoder som används liksom information till media om revisorernas funktion och uppdrag.

Tydlig information och presentation på kommunens *webbplats* är viktig.

God Revisions sed

i kommunal verksamhet 2006

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen och bedöma ansvarstagandet. Med sin granskning bidrar revisorerna till att värna och utveckla demokrati, rättssäkerhet och effektivitet. Den kommunala revisionen är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Revision i kommuner och landsting ska ske enligt God revisions sed. Det är föredömliga och goda principer och tillvägagångssätt i revisionen som tillämpas i en kvalitativt representativ krets. Tillsammans med lagstiftningen utgör god revisions sed revisorernas viktigaste plattform när revision genomförs.

Sveriges Kommuner och Landsting har tagit på sig uppdraget att dokumentera god sed i kommunal verksamhet. Detta har tidigare gjorts 1995, 1999 och 2002. Denna skrift innehåller uppdatering och dokumentation av god revisions sed i kommunal verksamhet som den gestaltats 2006 och med hänsyn tagen till förändringar i lagstiftningen från 2007.

Frågor besvaras av Karin Tengdelius och Caroline Nyman på Sveriges Kommuner och Landsting, sektionen för demokrati och styrning.

Trycksaker från Sveriges Kommuner och Landsting
beställs på www.skl.se eller på tfn 020-31 32 30, fax 020-31 32 40.

Skriften kan också laddas ner som pdf-fil från www.skl.se/revision
och där vidare till God revisions sed.

isbn-10: 91-7164-197-1

isbn-13: 978-91-7164-197-7

Sveriges
Kommuner
och Landsting

118 82 Stockholm, Besök Hornsgatan 20
Tfn 08-452 70 00. Fax 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se

Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet i samverkan